

HÜMA HATUN KIZ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

2. DÖNEM 1. ORTAK SINAV SORU ÖRNEKLERİ

1) Sünnet ve hadis kavramları arasındaki farklılıklardan ikisini yazınız.

Yanıt:

Sünnet, daha çok davranış ile ilgili bir kavramdır. Hadis ise sözlü rivayetin adıdır. Sünnet pratiktir, uygulamadır. Hadis ise teorik bilgidir.

2) Fiili Sünnet ne demektir? Açıklayınız.

Yanıt: Fiili sünnet: Hz. Peygamber'in (s.a.v.) bizzat bedeniyle yapıp gösterdiği eylemlerdir. Örneğin, "Ben namazı nasıl kılıyorsam siz de öyle kılın.", "Ben nasıl hac yapıyorsam siz de öyle haccedin. Haccın görevlerini benden öğrenin." hadisleri fiili sünnete örnektir.

3) İslam dininin anlaşılmasında sünnetin önemini ahlaki konular açısından değerlendirerek açıklayınız.

Yanıt: Sünnetin dinin anlaşılmasındaki önemi, özellikle Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ahlaki konulardaki yönlendirmelerinde ortaya çıkmaktadır. Kur'an'da, insanların inanıp güzel işler yapmaları, alçakgönüllü, cömert, çalışkan, yardımsever, dürüst vb. olmaları öğütlenir. Ancak bunların nasıl hayata geçirileceği, iyi işlerin neler olduğunu bizzat Hz. Peygamber (s.a.v.) yaşayarak göstermiştir. Çünkü o, kendi ifadesiyle, "Ben, ancak güzel ahlaki tamamlamak için gönderildim." buyurmuştur. Dolayısıyla dinin en önemli boyutunu oluşturan ahlaki hayat, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sünnetiyle açıklık kazanmaktadır.

4) Kültürümüzde Hz. Muhammed ve ehl-i beyt sevgisi son derece önemlidir ve birçok somut örnekler bu sevginin ispatıdır. Kültürümüzdeki Hz. Muhammed sevgisine somut iki örnek veriniz.

Yanıt:

- Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ismi anıldığında gösterilen saygı ve getirilen salavat, "Aleyhisselam", "Aleyhissalâtü ve's-Selam" ve "Sallallahü aleyhi ve sellem" denmesi gibi hususlar, toplumumuzla bütünleşmiş davranışlardır.
- Erkek çocuklarına isim verirken öncelikle Ahmet, Mehmet, Muhammed, Mahmut, Mustafa gibi ona ait isimlerin tercih edilmesi de Hz. Peygamber'e (s.a.v.) olan sevgi sebebiyledir. Kız çocuklarına Gülşen, Gülnur, Gülendam, Gülşah gibi içinde "gül" geçen isimlerin verilmesi de Hz. Peygamber'e (s.a.v.) duyulan sevginin bir diğer somutlaşmış ifadesidir. Çünkü gül, kültürümüzde Hz. Peygamber'i simgeleyen bir çiçek olarak kabul edilir. Hz. Muhammed (s.a.v.), güle benzetildiği için edebiyatımızda gül motifi çok kullanılmıştır.
- Ramazan aylarında İstanbul'da bulunan Hırka-i Şerif Camii'ndeki Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hırkasının ve Topkapı Sarayı'ndaki ona ait diğer mukaddes emanetlerin ziyaret edilmesi, hep bu sevginin göstergesidir.

5) İslam tarihinde meşhur olan 6 temel hadis kitabının tümüne verilen ad nedir? Bu 6 hadis kitabının yazarlarını ve adlarını yazınız.

Yanıt:

Kitapların tümüne verilen meşhur ad Kütüb-i Sitte'dir. Yazarları ve kitapları aşağıdaki gibidir:

- a. Buhari: el-Camiu's-Sahih
- b. Müslim: el-Camiu's-Sahih
- c. İbn Mace: es-Sünen
- d. Ebu Davud: es-Sünen
- e. Tirmizi: es-Sünen
- f. Nesai: es-Sünen

6) Hidayet ne demektir? Sözlük ve terim anlamlarını yazınız.

Yanıt:

- a. Sözlük Anlamı: Hidayet kelime olarak "doğru yolu göstermek, doğru yolu bulmak, rehberlik yapmak, irşat etmek" gibi anlamlara gelir.
- b. Terim Anlamı: Terim olarak hidayet "kişiye dünya ve ahiret mutluluğunu sağlayacak yolu göstermek, bu yol için kılavuzluk etmek" demektir. Bu anlamda hidayet, kişinin küfür ve şirk gibi kötü yollardan kurtularak Allah'ın (c.c.) gösterdiği doğru yola girmesi ve hayatını buna göre sürdürmesidir.

7) Kur'an'da Hidayet'in zıddı olarak hangi kelime kullanılır ve anlamı nedir? Açıklayınız.

Yanıt:

- a. Kur'an'da hidayet'in zıddı olarak Dalâlet kelimesi kullanılır.
- b. Dalâlet yanlış yol, dalâlete düşmek ise yoldan çıkmak, şaşırarak, kaybolmak, sapıklık veya sapkınlık demektir. Bu anlamda dalâlet, "kişinin Allah'ın (c.c.) gösterdiği doğru yoldan saparak başka yollara girmesi, haktan yüz çevirip batıla yönelmesi, ilahi buyruklara aykırı davranması" anlamına gelir.

8) Kur'an'da kullanılan kavramlardan biri olan İhsan ne demektir? Sözlük ve terim anlamlarını yazınız.

Yanıt:

- a. Sözlük Anlamı: Kelime olarak "güzel olmak" manasına gelen ihsan, "başkasına iyilik etmek" ve "yaptığı işi güzel yapmak" olarak iki anlamda kullanılır.
- b. Terim Anlamı: İhsan; yapılması gereken şeyi en iyi şekilde bilmek ve güzel bir şekilde yerine getirmek, başkasına iyilik etmek, her görevi en iyi şekilde, önemseyerek ve hakkıyla yapmak demektir. Çünkü bir kişinin gerçekleştirdiği işin ihsan seviyesine ulaşabilmesi için hem neyi nasıl yapması gerektiğini iyi bilmesi hem de bu bilgisini en güzel biçimde eyleme dönüştürmesi gerekir.

- 9) Kur'an ve hadislerde ihsan kavramı, insana nispet edilerek üç türlü kullanılır. İhsanın insana nispet edilen türlerini açıklayınız.

Yanıt:

- a. Allah'a Karşı İhsan: Bu, şartlarına uygun olarak iman etmek, Allah'ın emir ve yasaklarına uymaktır. Çünkü en güzel şekilde yaratılan insanın, görev ve sorumluluklarını da en iyi şekilde yerine getirmesi sürekli ihsan ile karşılaşması için gereklidir. İmanın yanı sıra bunun göstergesi olan namaz, oruç, zekât, hac vb. ibadetlerini de en güzel şekilde yapması, Allah'ın emirlerini tutup yasakladıklarından kaçınması da kişinin Allah'a (c.c.) karşı ihsanının kapsamına girer.
- b. İnsanlara Karşı İhsan: İhsan, yalnızca Allah'ın (c.c.) huzurunda ve ibadetlerde değil, aynı zamanda insan ilişkilerinde ve canlı cansız bütün varlıklar karşısında geçerli olan bir erdemdir. Bu anlamda ihsan, insanın annesine, babasına, eşine ve çocuklarına kısaca bütün insanlara iyilik yapması, iyi davranması, haklarına riayet etmesi ve kusurlarını bağışlamasıdır.
- c. İnsanın Kendisine Karşı İhsanı: Burada ihsan, kişinin iman edip güzel ve yararlı işler yaparak Allah'ın (c.c.) rızasını, hoşnutluğunu, rahmet ve cennetini kazanmasıdır. Bir kişinin kendisine yapabileceği en büyük iyilik, Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanıp iyi bir insan olarak onun huzuruna çikmak ve cennetine kavuşmaktır.

- 10) İhlas ne demektir? Sözlük ve terim anlamlarını yazarak, Kur'an'da ihlas hangi anlamda kullanılır? Bir ayet ile örneklendiriniz.

Yanıt:

- a. Sözlük Anlamı: Kelime olarak "samimiyet, içtenlik, karşılıksız sevgi, samimi bağlılık, doğruluk, temizlik, saflık, gösterişsizlik" gibi anlamlara gelir.
- b. Terim Anlamı: İhlas, "insanın inancında, ibadetlerinde, bütün söz ve davranışlarında yalnızca Allah'ın (c.c.) rızasını gözetip ikiyüzlülükten uzak olması" demektir.
- c. Kur'an-ı Kerim'de ihlas kavramı, "De ki: Bana, dini Allah'a halis kılarak ona kulluk etmem emrolundu." (Zümer suresi, 11. ayet.) ve "...Dini yalnız Allah'a has kılarak ona yalvarın..." (A'râf suresi, 29. ayet.) gibi ayetlerde buyrulduğu üzere inancın, kulluğun ve itaatin sadece Allah'a (c.c.) özgü olması gerektiği anlamındadır. Ayrıca inançta samimi olmak, kullukta hiçbir şeyi ona ortak koşmamak anlamında kullanılır.